

Ikääntyvä väestö, maahanmuutto, kaupungistuminen – miten tämä heijastuu festivaalien tulevaisuuteen?

Festivaalipäivät

20.11.2023

Timo Cantell
Kaupunkitietopäällikkö
Helsingin kaupunki

Helsinki

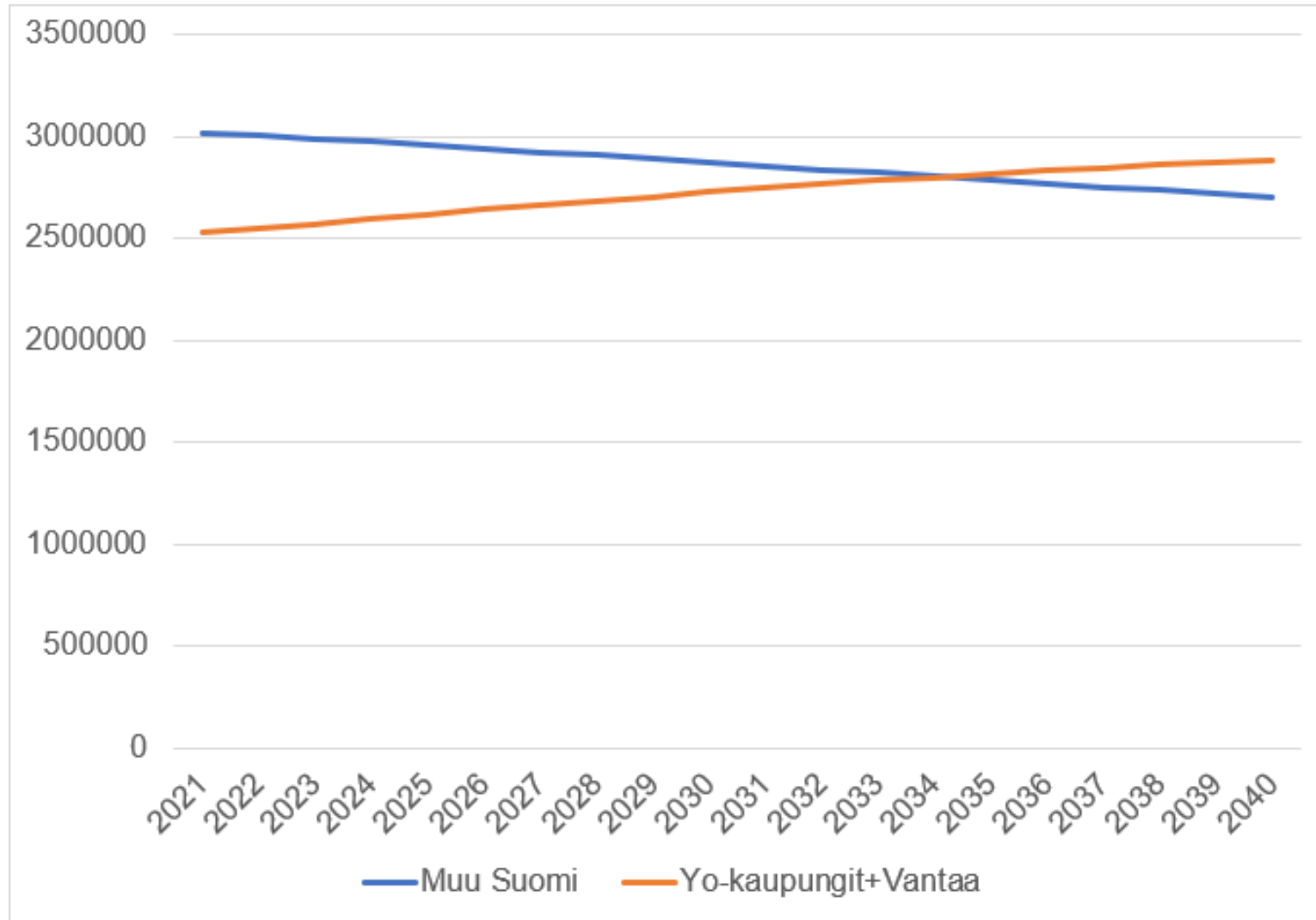
Tarkastelukulma

- Maalaan suurella pensselillä tuoreita väestökehitysnäkymiä Helsingin ja yliopistokaupunkien tilanteen kautta.
- Tarkastelussa mm. väestökehitys, ikääntyminen, yksin asuminen, ajankäyttö, maahanmuutto, koulutustausta, muuttoliike.
- Teen näistä teemoista tulkintoja ja johtopäätöksiä festivaalikentälle.

Suomen väestökehitys

- Suomen väestö kasvaa vielä noin vuosikymmenen, sitten väkimäärä alkaa laskea.
- Ns. kasvukeskuksiin lisää väkeä, muualla laskua.
- Ilman maahanmuuttoa Suomen väkiluku olisi jo alkanut laskea.
- Vaikea yhtälö: syntyvyys hyvin alhainen, samalla väestö ikääntyy.

Väestö: yliopistokaupungit ja muu maa

- Yliopistokaupungit ja Vantaa sekä muu Suomi ovat pian väestöltään saman kokoisia.
- Yliopistokaupungit: Espoo, Helsinki, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Oulu, Pori, Tampere, Turku, Rovaniemi + Vantaa

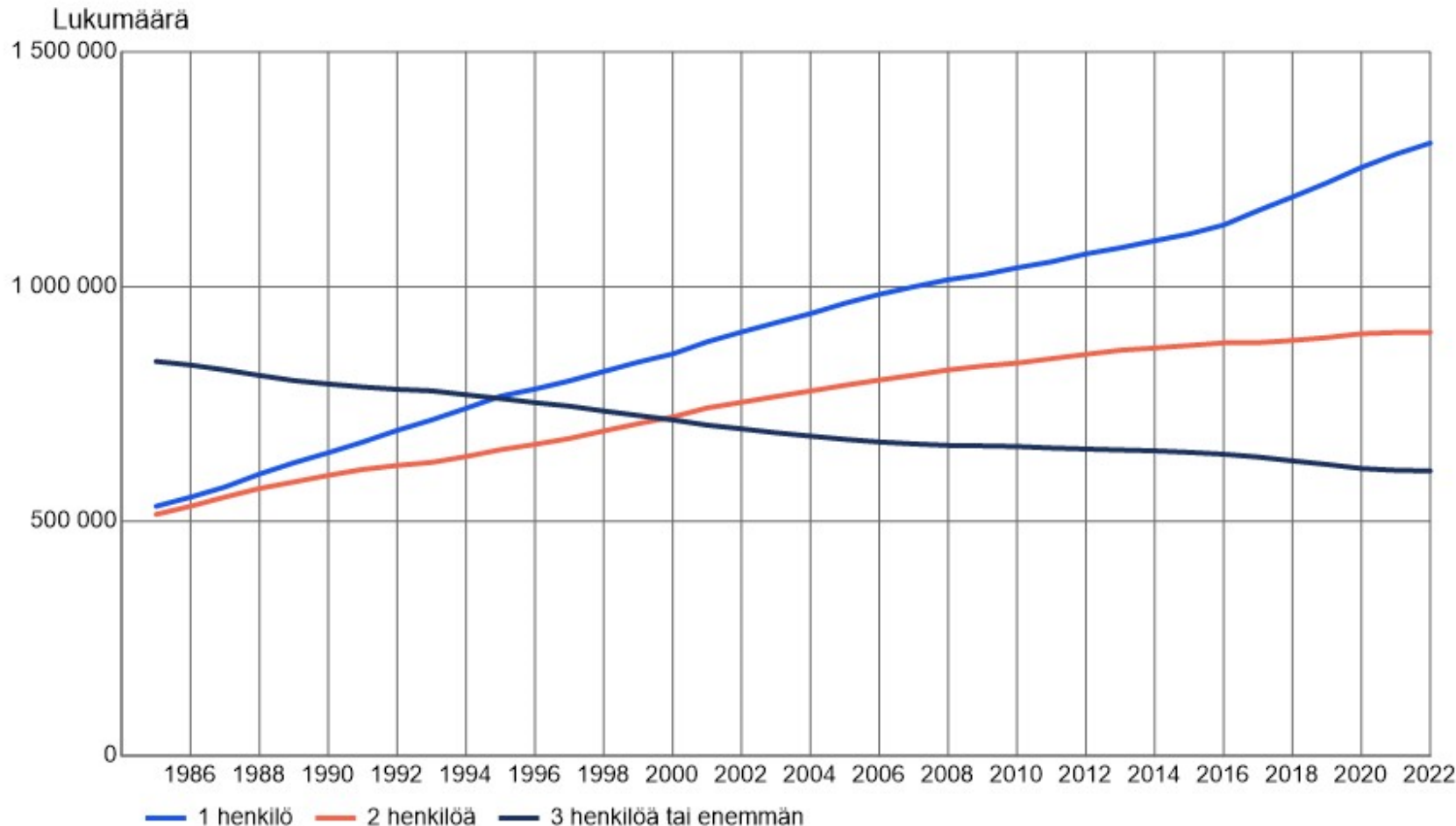
Helsingin väkiluku

- **658 500** (vuonna 2021)
- **683 500** vuonna 2025
- **716 000** vuonna 2030
- **824 000** vuonna 2050

Helsingin väkiluku kasvaa 6 000–7 000 asukkaalla 2030-luvulle saakka, sitten vuosittainen kasvu on keskimäärin 5 000 asukasta vuoteen 2050.

Yksinasuvien ja pientalouksien Suomi

Asuntokunnat koon mukaan 1985-2022

Yksinasuvia oli vuoden 2022 lopussa 1,3 miljoonaa (46 % asuntokunnista). Näistä 45 % on 60 vuotta täyttäneitä.

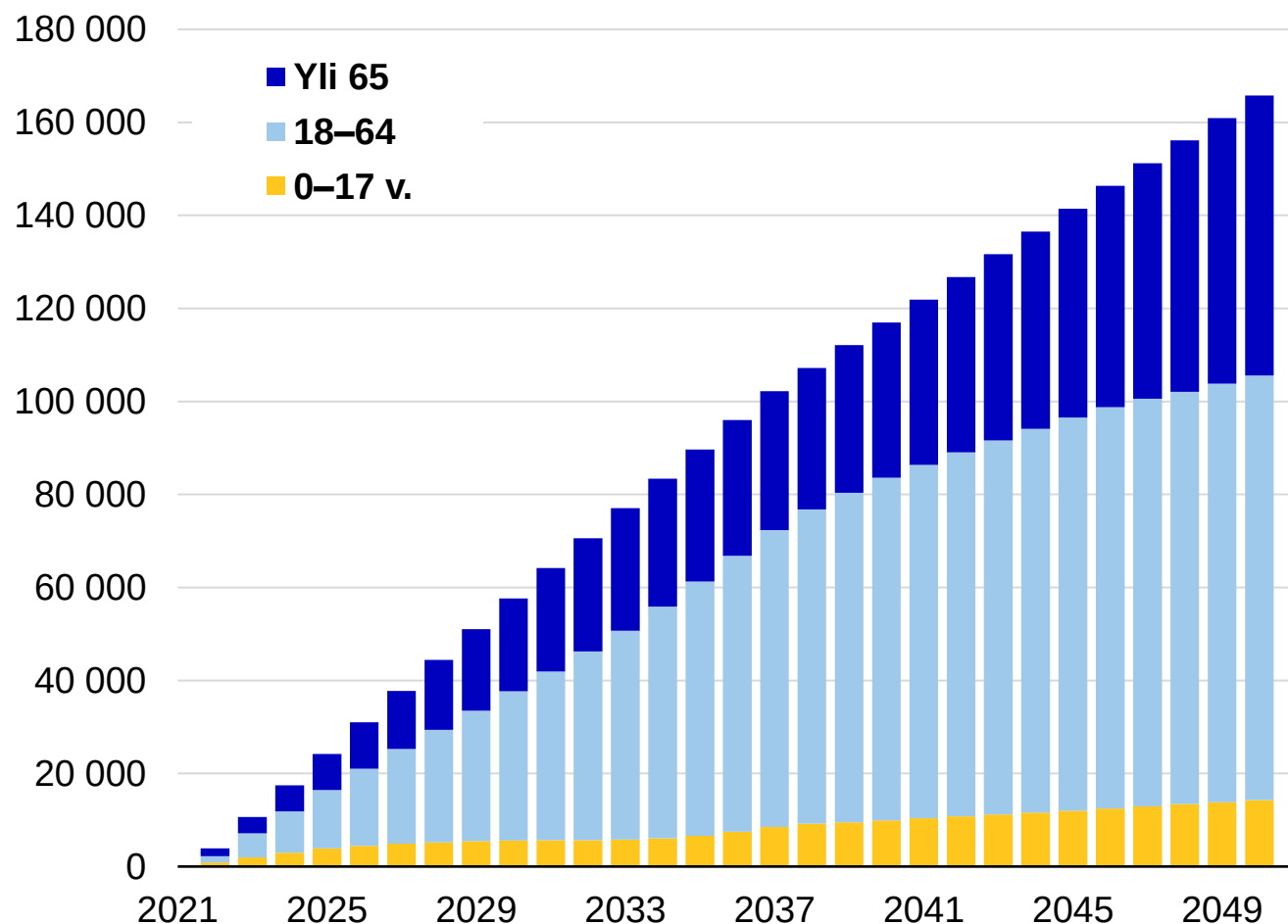
Yhden ja kahden hengen asuntokuntia on 78 % kaikista asuntokunnista.

Yksinasuvien kaupungit

- Suomessa yksinasuvien määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 1990.
- Helsingissä joka toisen kotioven takana asuu vain yksi henkilö, yksinasuvia on siis hieman yli 50 % väestöstä. Tilanne on jatkunut tällaisena suhteellisen pitkään, suurta muutosta ei ole nähtävissä suuntaan tai toiseen.
- Toisaalta, joka neljäs helsinkiläinen asuu yksin (26 %).
- Yksinasuvia Helsingissä on kaikkiaan 175 050, joista 75 vuotta täyttäneitä 26 150 henkeä.

Väestönkasvu ikäluokittain 2021–2050

Lasten, työ- ja eläkeikäisten kasvu 2021–2050

Helsinki

Timo Cantell

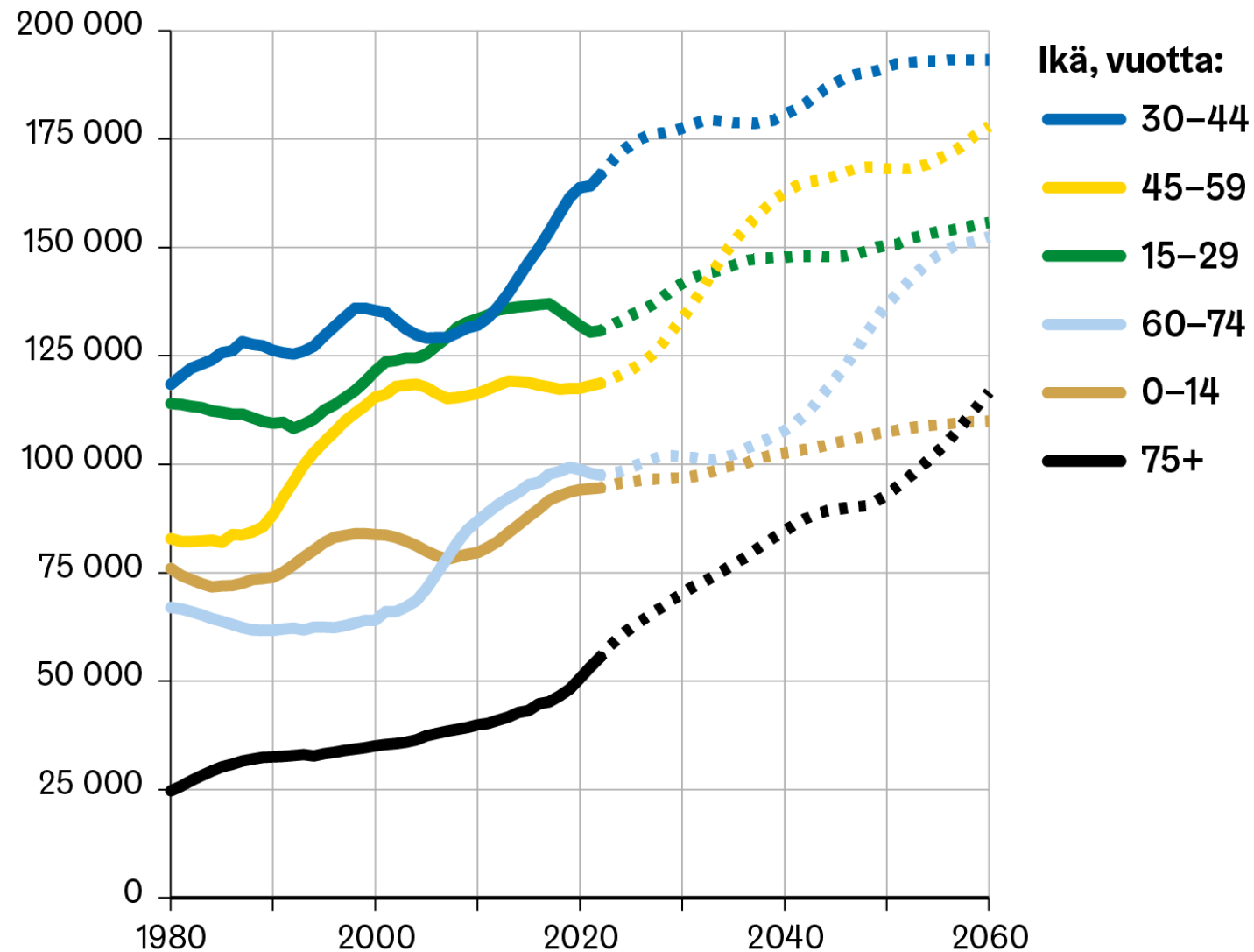
Helsingin väestönkasvu **painottuu eläkeikäiseen väestöön**. Vuoteen 2050 ulottuvassa ennusteessa väestön ennustetaan kasvavan reilulla 165 000 asukkaalla.

Tästä kasvusta noin 36 % on yli 65-vuotiaiden kasvua ja vain 8 % alle 17-vuotiaiden kasvua.

Ennustettu ikärakenne 2050, %

	0–17	18–64	65–
2022	17	65	18
2035	16	65	19
2050	15	63	21

Helsingin väestö ikäryhmittäin (15-v.) 31.12.1980–2022 ja väestöprojektion perusvaihtoehto 2023–2060

Helsingin väkiluku, yli 60-vuotiaat

- Yli 60-vuotiaita

- **151 235** vuonna 2021, 23,0 % väestöstä

- **162 120** vuonna 2025, 23,7 %

- **172 465** vuonna 2030, 24,1 %

- **227 291** vuonna 2050, 27,6 %

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 15 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä, kasvua 30 % nykytilanteeseen nähden.

Ikääntyminen ja festivaalit

- Sinfoniakonserttien yleisöstä ollaan oltu huolissaan ainakin 1940-luvulta saakka.
- Perusteluna se, että kävijäkunta loppuu, kun iäkkäältä vaikuttava yleisö siirtyy rajan taa.
- Jos tämä väite pitäisi paikkaansa, yleisömäärät olisivat romahtaneet jo moneen kertaan.
- Ikäihmiset ovat tätä nykyä ovat terveempiä (enemmän terveitä elinvuosia), koulutetumpia, vauraampia, kansainvälisempiä kuin aiemmat vastaavat ikäpolvet.
- Heissä on festivaalien tulevaisuus vielä pitkään!

Turvallisuuden tunne ja päivärytmi

- Ikääntyneen väestön tavoittamisessa tulee kiinnittää huomiota ainakin kahteen seikkaan, turvallisuuden tunteeseen ja tapahtumien ajoitukseen.
- Helsingissä tehdyt turvallisuustutkimukset osoittavat, että etenkin ikäihmiset pelkäävät liikkua niin omalla asuinalueellaan kuin keskustassa ilta-aikaan. Erityisesti vierastetaan kaupungin keskustaa viikonloppuillaisin.
- Huomiota kiinnitettävä festivaalien lähiympäristöön ja turvalliseen matkakokemukseen.
- Yksi festivaalein vastaus voi olla vakiintuneen päivärytmin rikkominen tarjoamalla tilaisuuksia epätavalliseen aikaan.

Uusi suhde aikaan

MUMMODISKO TAVASTIALLA!

KE 8.11. KLO 13:00 – 15:30

URHO KEKKOSEN KATU 4, HELSINKI

LIVE: SAMI SAARI, MEIJU SUVAS JA IHANA BÄNDI

KAIKKI OVAT Tervetulleita ikään ja sukupuoleen katsomatta!

JUONTAJINA

TUIJA PIEPPONEN & MARCO BJUSTRÖM

DJ:t MIKKO HAAPALAINEN & HARRI HERTTELL

ESITYS: ILMAMUMMOT!

VAPAA PÄÄSY!

Helsingin kaupunginorkesteri: klassinen tunti

Helsinki

VOIMA JA HERKKYYS

PE 02 / 02 /
2024

MATINEA

13:00 -
14:00

Christian Schumann kapellimestari
Angela Metzger urut
Tomi Räisänen Pulmo (ke.)
Franz Schubert Sinfonia nro 5

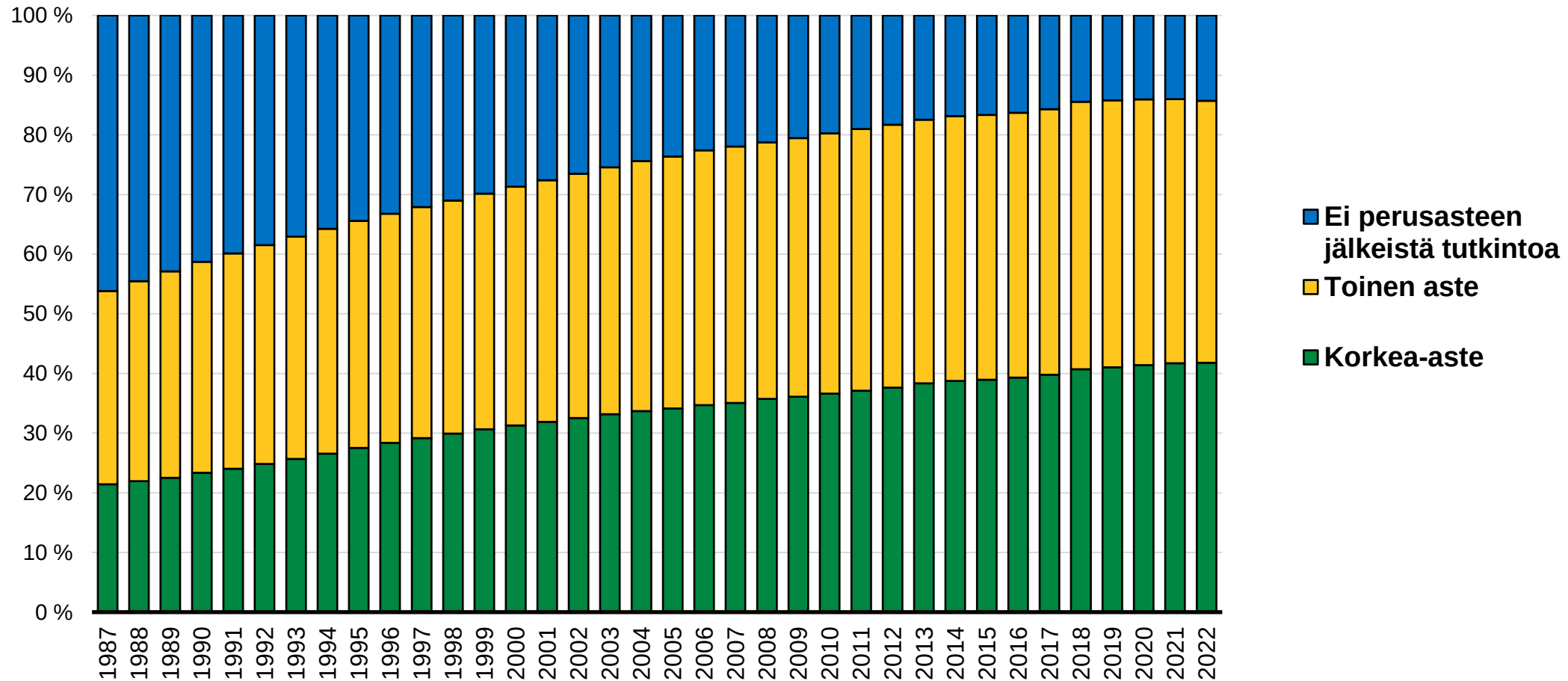
Entäpä nuoret ja nuoret aikuiset

- Yliopistokaupungit ovat nuorten aikuisten kaupunkeja.
- Helsingin suuret ikäluokat eivät ole sodan jälkeen syntyneitä perinteisiä suuria ikäluokkia, vaan 20–35-vuotiaita opiskelijoita ja aktiivisessa työelämässä vaikuttavia asukkaita.
- Lasten ja nuorten tausta on osin hyvin erilainen kuin aiemmin, sillä mukana on huomattavan paljon maahanmuuttajia.
- Näiden ryhmien tavoittaminen on festivaaleille suuri kysymys.

Katse koulutukseen

- Yksi kulttuurista osallistumista lisäävä seikka on väestön koulutustaso. Sitä kautta myös nuorten aikuisten perusedellytykset hakeutua festivaalien pariin ovat kunnossa.
- Tässä suhteessa Suomessa on positiivista kehitystä, olemme yhä koulutetumpi – tai sivistyneempi – kansakunta.
- Kuitenkin koulutustason nousun voisi kuvitella näkyvän korkeampana osallistumisasteena. Miten tavoittaa yhä koulutetumpi väestö?

25–64-vuotiaan väestön koulutus- rakenne Suomessa 1987–2022

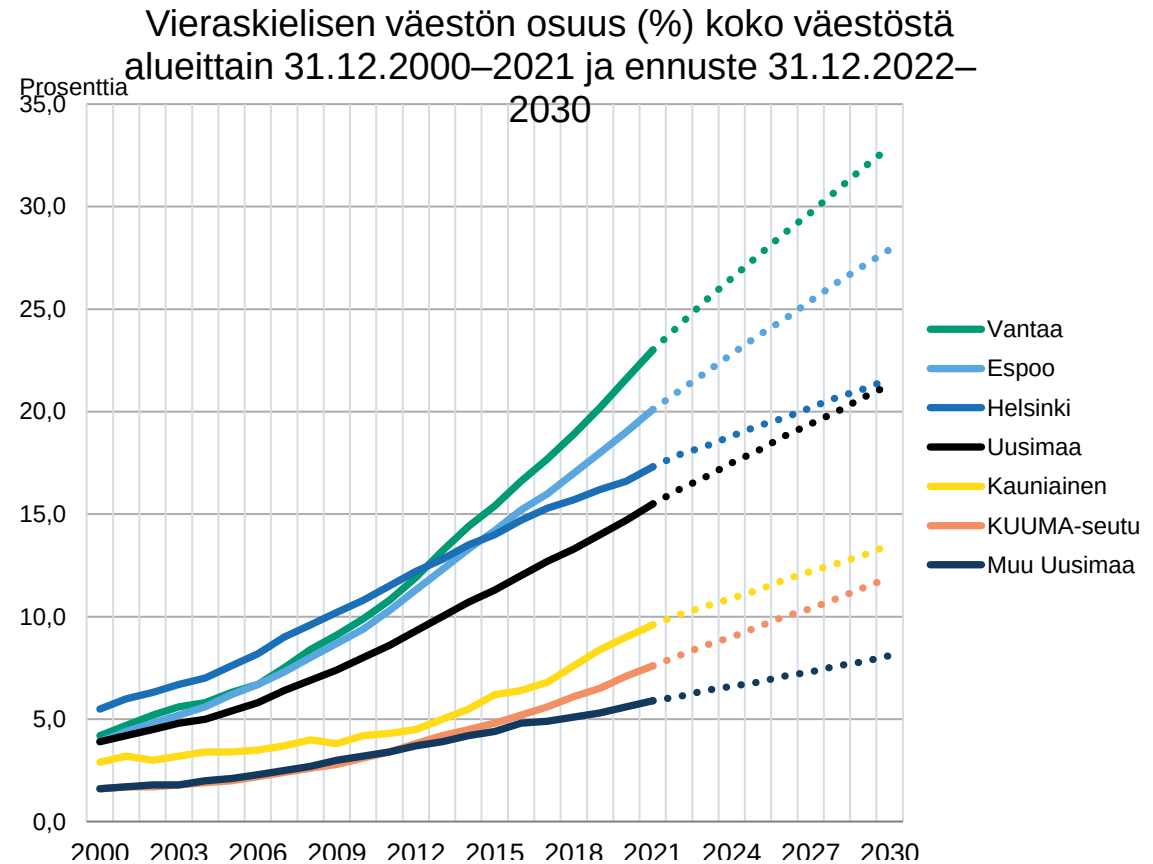
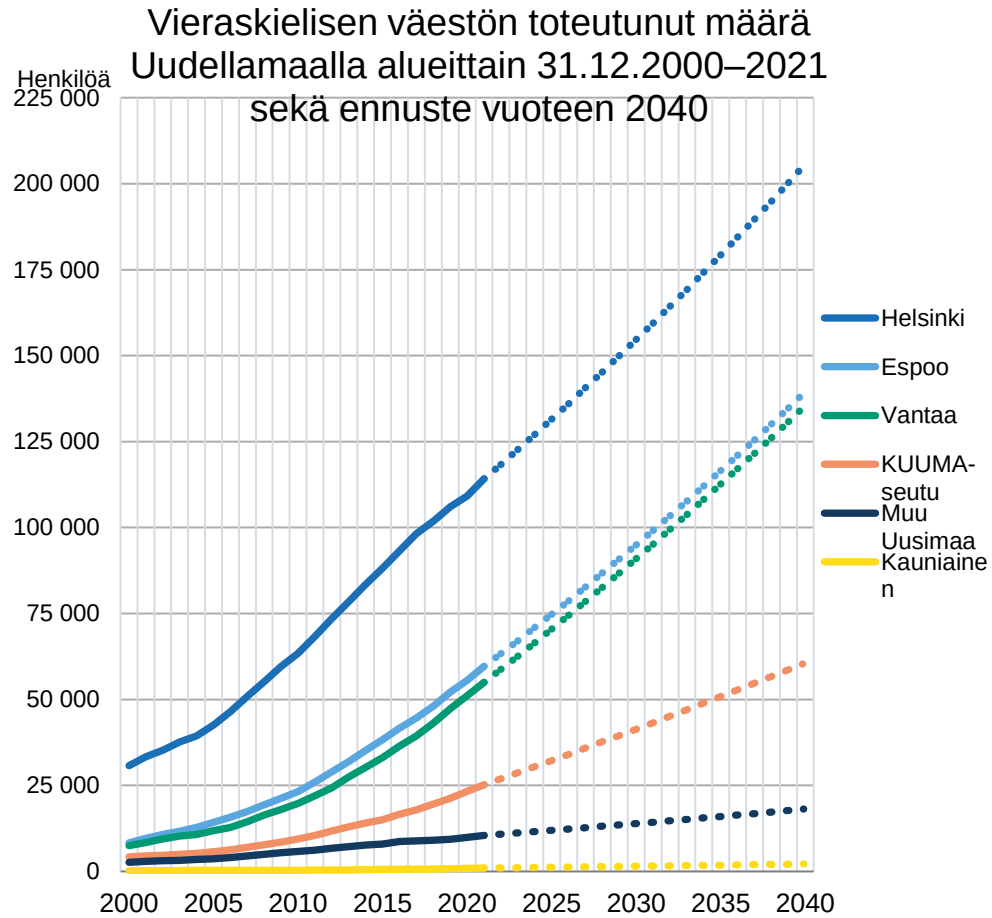
Katse vieraskieliseen väestöön

- Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla vieraskielisten määrä on kasvanut viime vuosina huomattavasti, ja kasvu jatkuu myös tulevana vuosina.
- Vuoden 2021 lopulla vieraskielisiä oli noin 114 100 henkeä.
- Helsingissä puhutaan ainakin 140 eri kieltä, ryhmä hyvin heterogeeninen.
- Vanhimmissa ikäluokissa vieraskielisiä suhteellisesti vähemmän kuin nuorissa.
- Ruotsinkielisten määrä kasvaa hieman lähivuosina, osuus koko väestöstä puolestaan vähenee.

Maahanmuutto lisääntyy ja keskittyy

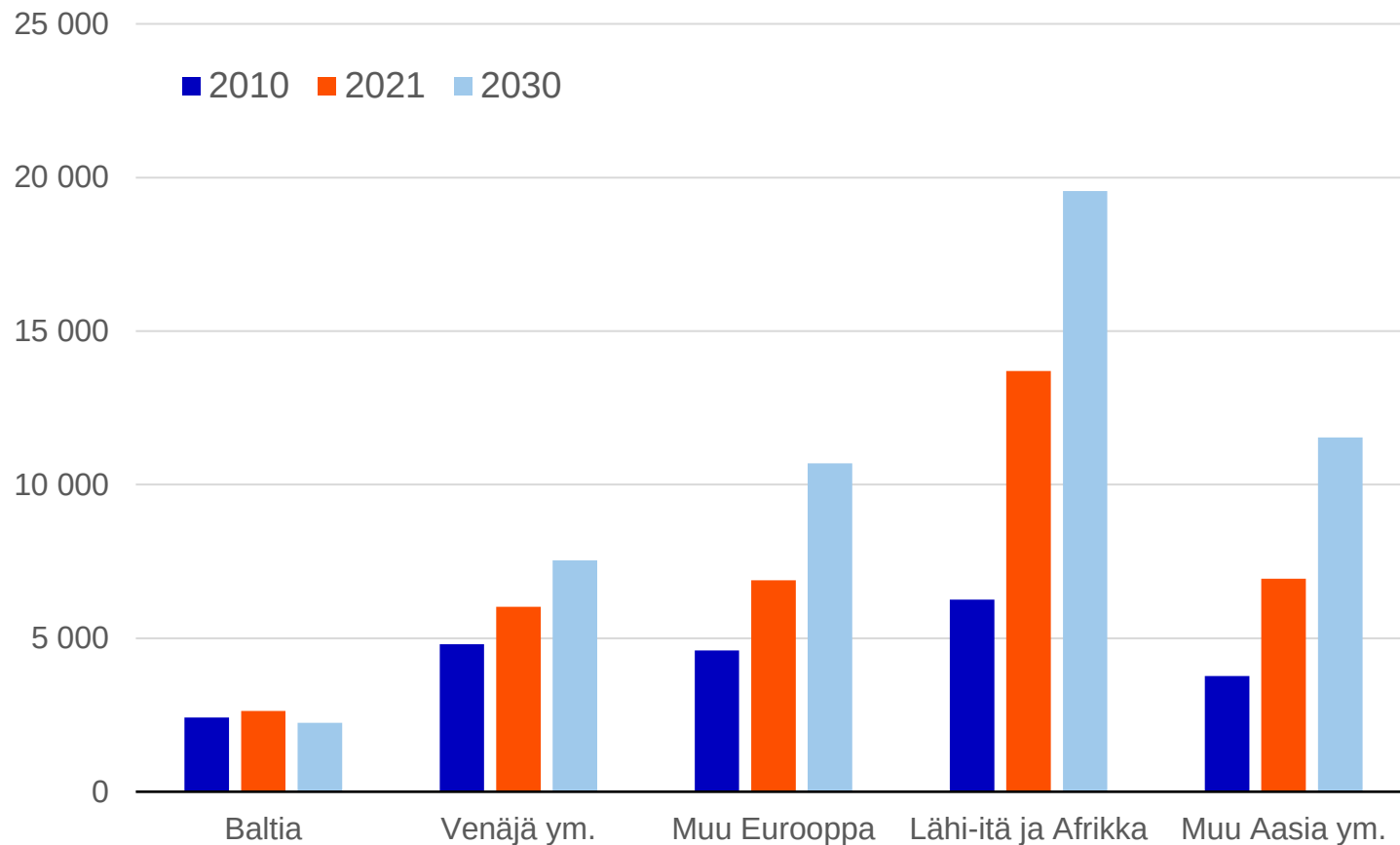
- Suomen äidinkieleltään vieraskielisestä väestöstä puolet asui vuoden 2022 alussa pääkaupunkiseudulla ja 58 prosenttia Uudenmaan maakunnassa.
- Uudellamaalla asuvan vieraskielisen väestön määrä kasvaa nopeasti: määrän ennustetaan nousevan nykyisestä 265 000 hengestä 562 000 henkeen vuoden 2040 loppuun mennessä.
- Vieraskielinen väestö keskittyy jatkossakin voimakkaasti pääkaupunkiseudun kaupunkeihin. Vuonna 2030 vieraskielisen väestön määrän ennustetaan Helsingissä olevan jo 154 700 henkilöä, Espoossa 95 000 ja Vantaalla 91 000 henkeä.

Vieraskielinen väestö Uudellamaalla

Helsinki: äidinkieli, 7–29-vuotiaat

Nuoret kieliryhmittäin 2010–2021 ja ennuste 2030

Vieraskielisten nuorten määrä kasvaa nykyisestä 30 000:sta yli 51 000:een 2030 mennessä.

Heidän väestöosuutensa kasvaa tänä aikana 20 prosentista 26 prosenttiin.

Euroopan kieliryhmien osuus on nyt 43 % ja osuuden ennustetaan laskevan 40 prosenttiin vuonna 2030.

Muuttoliikehavaintoja

- Suomessa kaupungistuminen jatkuu koronasta ja etätöistä huolimatta. Suuntana erityisesti yliopistokaupungit ja niiden talousalueet.
- Valtaosa muuttajista on nuoria aikuisia ja varhaisessa keski-iässä olevia. Erityisen aktiivisia ovat 18–38-vuotiaat.
- Kaupunkeihin tulee sinkkuja ja dinkkuja, niistä lähtee pois lapsiperheitä.
- Väestörakenne kaupunkien sisällä muuttuu erityisesti maahanmuuton myötä. Samalla eri asuinalueiden profiilit voivat muuttua verraten nopeasti.

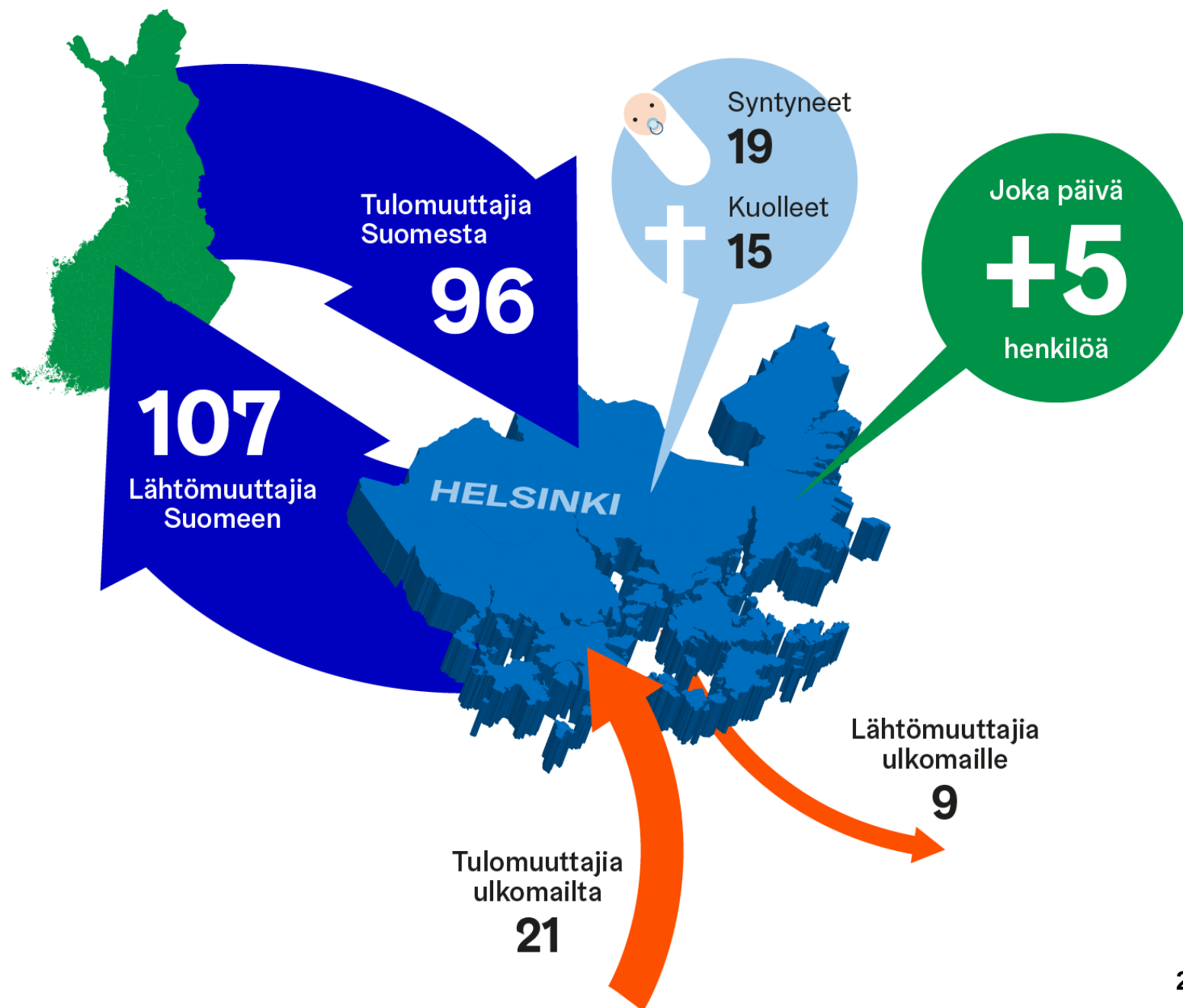
Muuttoliike kaupunkiseudulla

- Kun väkiluku muuttuu vuosittain Helsingissä joitain tuhansia henkilöitä, tämä ei suinkaan tarkoita sitä, että vanha väestöpohja lisääntyisi yksinomaan uusilla asukkailla.
- Taustalla on niin luonnollinen väestönkasvu (syntymät ja kuolemat) kuin jatkuva muuttoliike kaupungin sisälle, sieltä ulos.
- Helsingin väestörakenne eri alueilla saattavat muuttua huomattavasti enemmän ja nopeammalla tavalla, kuin väestömäärästä kertovat muutostiedot antavat ymmärtää.

Väestömuutokset yhden päivän aikana Helsingissä keskimäärin vuonna 2021, **232** muuttoa.

Huom! Vuonna 2021 väestö lisääntyi poikkeuksellisen vähän (1 500), lähi- vuosina odotetaan **6 000–7 000** henkilön vuosittaista kasvua.

Kun nyt tulee päivittäin yhden henkilöauton verran lisäväkeä, jatkossa heitä on jo pieni bussilastillinen.

Väestömuutokset yhteensä yhden päivän aikana Helsingissä (ennakkotieto)

232

Henkilöä muuttaa
Helsingin **sisälle**
tai ulos päivittäin
(2021)

293

Henkilöä muuttaa
Helsingin **sisällä**
päivittäin (2021)

525

Henkilöä muuttaa
päivittäin joko
Helsingin **rajojen**
sisällä tai
rajojen yli (2021)

Helsingin muuttovirta, vuoden 2021 tilanne

- Muutot rajan yli yhteensä **84 870**
- Kaikki muuttaneet yhteensä lähes **192 000!**

Helsinki on ”piikikäs” (spiky)

- Hyvin korkeasti koulutettu väestö, kuitenkin ilman perusasteen jälkeistä koulutusta olevien (25–64-v.) osuus 19 % / vaihteluväli osa-alueiden välillä 5 %–38 %.
- Korkea tulotaso, mutta se ei jakaudu tasaisesti. Alimpaan tulokvintiiliin kuuluvia 19 % / vaihteluväli osa-alueiden välillä 5 %–36 %.
- Kääntöpuoli: esim. terveydentila Suomen kärjessä, kuitenkin kuolleisuus tietyiltä osin varsin korkea (terveysparadoksi). Piikikkyyttä myös sosiaalisissa ongelmissa.

Kaupunkikehityksen piirteitä

- Kaupunkeihin keskittyy taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista pääomaa.
- Suuria väestöryhmien ja kaupunginosien välisiä eroja.
- Kaikki erilaistuminen kaupungeissa ei suinkaan ole lähtökohtaisesti ongelmallista, pikemminkin päinvastoin.
- Tähän voi liittyä myös negatiivisia seikkoja, kuten väestöryhmien ja alueiden erilaistumista.

Lopuksi

- Suomen väestödynamiikka suuntautuu kohti kasvavia kaupunkeja ja kasvukeskuksia.
- Suurissa kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla verraten kiihkeä kasvu- ja muutosrytmi myös sisäisesti, muualla rauhallisempaa.
- Ihmisten sitoutuminen paikkaan muuttuu, etsitään kiinnittymiskohteita.
- Kuinka löytää tie koulutettujen, mutta samalla aiempaa monikulttuurisempien nuorten aikuisten pariin.
- Festivaaleilla hieno tilaisuus tavoittaa ikääntyneet ja yksin asuvat.
- Turvallisuuden tunteen ja uuden päivärytmin tuottaminen.

Kiitos!

Timo Cantell

timo.cantell@hel.fi

<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi>